

Oya Batum Menteşe*

EDEBİYAT NEDİR?

ABSTRACT

WHAT IS LITERATURE?

The essay begins by giving a summary definition of the widely accepted definitions of “literature” to be found in dictionaries and literature text-books and questions the validity of such definitions. All sides of the question, now problematized are further discussed through and argument points supported by the views of three major scholars of Anglo-American literature, namely, Terry Eagleton, David Lodge and J. Hillis Miller.

Terry Eagleton in his book *Literary Theory* (1983) argues on similar grounds; he insists that there is no such thing as a commonly agreed upon, all inclusive definition of literature and that there is no such category as “literature” to begin with. David Lodge in his *Modes of Modern Writing* (1977) begins by agreeing with some scholars’ definition of “literature” as an open-ended category, but disagrees with their view which claims that for a text to be considered as literature, it should be read as literature by audiences. He instead claims that for a text to be “literature”, the text itself must insist on being read as literature through its formal and other qualities. J. Hillis Miller in his book *“On Literature”* (2002) is more concerned with the claims that “literature” as we know, has finally reached an end, due to the developments in media technology. He defines literature as a “feature of any human culture” and claims that literature will forever be, though in different ways, for its power lies in language, in the power of words to create imaginary worlds and speak to the imagination through words.

The essay ends by accepting the views which claim that all aesthetic and artistic standards and values at all times are ideological and accordingly open to change since “taste” changes. . No matter through which set of aesthetic values a text may speak what makes texts “literary” argues the essay are the many ways in which they touch life and look at life with fresh eyes.

Key Words: *Literature- literary; aesthetic-artistic; ideology; high-culture; mass or popular culture; history- fiction; language-discourse; media-revolution*

Anahtar Sözcükler: *Edebiyat-edebi; estetik-sanatsal; ideoloji; üst-kültür; alt veya popüler kültür; tarih-kurmaca; dil-söylem; medya devrimi*

*Prof. Dr. Atılım Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi İngilizce Dili ve Edebiyatı Öğretim Üyesi

Hepimiz edebiyatın ne olduğunu biliriz ancak edebiyatın her türünü kapsayacak bir tanım bulabilirmiyiz veya böylesi bir tanım varmıdır? Edebiyatın ne olduğunu kapsamlı bir şekilde ifade ettiğini düşündüğümüz her tanımın karşısına onun sınırlarını zorlayan bir edebiyat yapıtı mutlaka çıkacaktır. Edebiyatın ne olduğu, ne olmadığı tartışması yeni değildir şüphesiz. Bu tartışma Platon'un ideal Cumhuriyetinden şairleri dışlaması ile başlar ve günümüze değin uzanır.

Sözlüklerde, edebiyat ders kitaplarında, antoloji veya ansiklopedilerde, çoğunlukla hep aynı noktaları vurgulayan edebiyat tanımları ile karşılaşırız. Bu çok büyük bir olasılıkla şöyle bir tanımdır:

Edebiyat estetik yani sanatsal bir doyum sağlamak amacı güden; düşünce ve duyguları güzel ve etkili bir biçimde ifade eden dilin konuşma ve düzyazı dilinden farklı yanlarını ortaya koyan ve dilide araç değil amaç olarak kullanan kurmaca bir anlatım biçimidir.

Anglo-Amerikan edebiyatında böylesi bir edebiyat tanımına karşıt görüş belirtmeyen edebiyat eleştirmeni yok gibidir.

Bugün yapısalcılık; yapısalcılık sonrası ve yapıbozuculuk gibi dilbilimine dayalı eleştiri kuram ve görüşlerinin Anglo-Amerikan edebiyatını etkilemeleri, post-modernizm, post-feminizm, koloni-soonrası edebiyat eleştirisi ile kültürel araştırmalar alanlarının popüler kültür ürünlerinin de "edebiyat" kapsamına alınmalarını sağlamaları, günümüzde tekrar edebiyat nedir tartışmasını gündeme getirmiştir. Özellikle post-modernizmin alt kültür, üst kültür ayrımının ideolojik olduğunu savunması, "edebiyat" tanımlarının salt üst kültür ürünlerini ve onların da yalnızca bir kısmını içerdikleri ve estetik değerlerin hakim sınıfların ideolojik öğretileri oldukları yolundaki görüşleri, geleneksel edebiyat kavramını ve normlarını yıkmıştır.

İngiliz Marksist Edebiyat Eleştirmeni Terry Eagleton 1983 de yayımladığı Edebiyat Kuramı başlıklı kitabında bu konuyu etraflı bir şekilde ele alır. Eagleton'a göre, herşeyden önce,

Sağlam ve değişmez değerleri olan ve birtakım ortak özellikleri paylaşan eserler anlamında bir edebiyat tanımı olamaz. (10-11)

Bu kesin yargı ile tartışmaya başlayan Eagleton öncelikle, edebiyat eserinin "düşürünü" yani kurmaca bir yaratı, edebiyat olmayan eserlerin gerçek oldukları varsayımının bizleri pek bir yere götürmeyeceğini ileriye sürer, çünkü o zaman edebiyat kapsamında sayılan anı, biyografi, otobiyografi, deneme gibi bazı yazı türleri bu tanıma dahil edilemeyeceklerdir. Ayrıca çağımızda, gerçek ile kurmaca, kurmaca ile tarihsel gerçek arasındaki sınırların birbirine karıştığını, "yeni-tarihcilik" kuramlarının tarih'in de tümüyle gerçek, edebiyatın da tümüyle kurmaca olamayabileceğini bizlere öğrettğini ifade eder. Eagleton'a göre, tarih yazanlar nasıl kendi ideolojik bakış açılarından belgelere bir yorum getirebiliyor ve farklı farklı tarihler yazabiliyorlarsa, aynı şekilde gerçek olayları, edebiyat dili ve öğeleri ile anlatarak kurmaca ile gerçeğin sınırlarını zorlayan pek çok edebi eser vardır. Ayrıca gerçek'in ne olduğu da kültürden kültüre değişebilir. (2-3)

İkinci olarak Eagleton, edebi dilin konuşma ve düzyazı dilinden farklılığı konusunu

ele alır. Edebiyat dilinin yabancılaştırılmış dil yani gerçeğe değil de kendisine dikkati çekerek gerçeği de yabancılaştıran dil olarak tanımlanmasına karşı çıkar. Dilin gösterge olarak kendi varlığına işaret etmesinin, içeriği göz ardı ettiği için, edebiyatı dilbilimsel boyuta taşıdığını ve bu yüzden Rus-Biçimciliği ve Yapısalcılık gibi edebiyat eleştirisi okullarının geliştiğini bunların edebi içeriği salt biçimin oluşturulmasına yarayan bir öge olarak gördüklerini, oysa bazı durumlarda dilin değil de içeriğin bize bir yapıtın edebiyat olup olmadığını söyleyebileceğini savunur. (4-5)

Edebi dilin “norm”dan sapma” olarak tanımlanması konusuna da “norm” nedir sorusu ile cevap verir Eagleton (5-8). Gerçekten İngiliz Edebiyatına geniş açıdan bakıldığında, her dönemin, her akımın kendine özgü bir dil “norm”u olduğu ve bunların genelde birbirleri ile çeliştikleri görülür. Örneğin neo-klasik edebiyat, şiir dilinin sade, imgelemsiz, açık seçik hatta düz yazıya yakın bir ifade olması gerektiğini vurgularken onu izleyen Romantizm tam tersi, duyu yüklü, estetik imgelerin süslediği dili kullanmanın şiire daha uygun olacağı görüşündedir, onu izleyen Modernist akım ise şiire duyguların akıcılığının değil karmaşık ve olağan dışı imgelerin egemen olması gerektiğini savunur. Batı edebiyatında her yeni akım bir öncekini yadsıyarak kendi “norm” anlayışını kurmuştur.

Aynı edebiyat akımı içerisinde bile dilde “norm” konusunda farklı farklı görüşlerin olması mümkündür. Örneğin, İngiliz Romantizminin öncü şairi Wordsworth bir makalesinde kırsal kesimde yaşayan insanın bozulmamış doğal dilini şiirinde “norm” olarak kullandığını çünkü bu dilin “ortak dil” olma özellikleri taşıdığını yazar. Buna cevap yine aynı dönem şairlerinden Coleridge’den gelir. Coleridge “Ortak dil” diye bir şey olamaz, çünkü aynı dili konuşan insan gruplarında bile her insanın kullandığı dil, ait olduğu sınıftan, eğitim ve kültür düzeyinden, ve ailesinden gelen belli özellikleri taşır, hele Wordsworth gibi eğitim ve kültür düzeyi çok yüksek olan bir edebiyat adamının bir kırsal kesim insanı ile aynı dil’i kullanması olanaksızdır der.

Edebiyatda ortak dil yani tek “norm” olmayacağı gibi, Edebiyat dilinin düz yazı ve konuşma dilinden farklı olduğu savı da, Eagleton’un ifade ettiği, gibi tartışma götürür. Çağdaş İngiliz romanlarının pek çoğu konuşma dili hem de her sosyal sınıfın konuşma dili, dahası argo kullanılarak yazılmıştır. Afrika, Jameika ve İrlanda İngilizcesi gibi değişik İngilizce lehçeleri kullanılarak yazılan bir çok roman vardır. En aykırı örneği 1994 Booker ödülü kazanan James Kelman’ın “How late it was, how late” (Ne kadar geçti hemde ne kadar) adlı romanı ile verebiliriz. Glasgow’lu kör ve eğitimsiz bir eski mahkumun sınıfsal özelliklerini de taşıyan İrlanda İngilizcesi ile nakledilen öykü, her sayfasında en az dört beş ağza alınmayacak küfür barındırır. Yazar bu dili tutarlı bir şekilde sonuna kadar sürdürür. Bu dil’e ne dereceye kadar alışılmış anlamda edebi dil diyebiliriz? Ancak eser edebiyat ödülü kazanmıştır ve dili ile ilgili en çok araştırma, inceleme makalesi yazılmış eserlerden biridir. Eagleton “edebiyat pragmatik olmayan söylemdir” ifadesini de yadsıyor. Örnek olarak edebi eser sayılan ve pek çoğu belli görüşleri iletme amacı ile yazıldıkları için “pragmatik” olarak tanımlanabilecek, Charles Lamb ve J. Stuart Mill gibi yazarların düz yazı ve deneme örneklerine işaret ediyor. Bunun yanısıra, Edebiyatın “fine writing” yani “belles lettre” olarak tanımlanamayacağını da ileri sürüyor. Bu kavramın kültürden kültüre, hatta aynı kültür içinde de değişebileceğini, örneğin Shakespeare 16. yy. da popüler tiyatro yazarı sayılırken, 18.y.y

dan itibaren, üst kültür yazarı olarak kabul edilip, eserleri o tarihten itibaren edebiyat eseri sayılmıştır diyor. (9)

Eagleton edebiyat nedir tartışmasını bitirirken edebiyat'a ölçüt olan değer yargılarının toplum içindeki gücü yönlendiren ideolojilerle doğrudan bağlantılı olduklarını söyler ve bu sebepten edebiyat'a bakışımızda her zaman edebi değerlerden öte birşeyler vardır der ve ekler "Bazı eserler edebiyat olarak doğarlar, bazıları sonradan edebiyat sayılırlar bazılarında da edebiyat olma özelliği zorla verilir". (8)

Sonuç olarak Eagleton edebiyatla ilgili kesin yargısını da şöyle veriyor:

Edebiyat diye adlandırabileceğimiz objektif bir sınıflandırma olduğu ve bunun sonsuza dek değişmeyeceği aldatmacasını bir kenara bırakalım, ve güvenilir ve değişmez değerleri olan ve ortak belli iç özellikleri paylaşan eserler anlamında bir edebiyat tanımının olmayacağını kabul edelim. (10-11)

Ünlü İngiliz roman yazarı, akademisyen ve edebiyat eleştirmeni David Lodge 1977 de "Modes of Modern Writing" (Modern Yazın'ın Üslup Çeşitleri") adlı kitabında "edebiyat nedir?" tartışmasına bir bölüm ayırır ve konuya o tarihlerde güncel olan yapısalcı eleştirinin ve dilbilimcilerin edebiyat'a bakışlarına karşı çıkarak yaklaşır. Stanley Fish'in "Edebiyat ucu açık bir sınıflandırmadır, içine neyi dahil etmek istediğinize göre tanımlanabilir"(6) sözlerini kabul etmekle birlikte Jonathan Culler'in bu görüşün kapsamını daha da genişleterek ifade ettiği, herhangi bir metnin edebiyat olarak okunabileceği, ancak "bir metin'i edebiyat olarak okumanın o metnin kurmaca olduğunu kabul etmek anlamına geleceği"(8) yolundaki görüşlerine karşı çıkar.

Lodge'a göre herhangi bir metin öyle okunduğu için edebiyat olmaz, o metin edebiyat olmakta ısrar ederse, edebi metin öğeleri ile kendisini edebiyat olarak kabul ettirirse edebiyat olarak okunabilir, örnek olarak Lodge, George Orwell'in "A Hanging", "Bir İdam" başlıklı kısa öyküsünü gösterir. "A Hanging", Britanya İmparatorluğu polisi olarak Burma'da görev yapan Orwell'in Burma'lı bir asi'nin idamını gerçekleştiren ekip içerisinde yer alarak idamı izlemesinin öyküsüdür. Öyküyü edebiyat yapan şeylerin ne olduğu üzerinde yoğunlaşırken Lodge iki noktaya dikkati çeker, birincisi öyküde anlatılan olayın gerçek bir olay oluşuna veya gerçek bir olay üzerine kurgulanışına; ikincisi eserin bir amaçla yazılmış olmasına, Orwell'in imparatorluk uygulamalarının acımasızlığına dikkati çekmek için yazmış olmasına yani yapıt'ın didaktik hedefler içermesine. Bunlara rağmen hepimiz bu yapıtın "edebiyat" olduğu fikrinde birleşiyoruz diyor Lodge, çünkü yazar bilinçli olarak kurmaca öğelerini kullanıyor; anlatım tarzı ile öyküyü gerçek değil, kurmaca sınıflandırmasına sokuyor. Ayrıca burada üzerinde durmamız gereken nokta şudur diyor yazar, bir yapıt edebiyat ise onun için gerçek mi, kurmaca mı olduğu sorusunu sormayız daha doğrusu, eser bizde geriye dönüp ele alınan olayların gerçek olup olmadığını araştırma isteği veya gereği uyandırmaz. Öykü gerçek bir olay'a dayanabilir ancak bir anlatım olarak, metin olarak, gerçeklik olarak kendi içinde bütüncül, yeterli ve doyurucudur. Tarih'le kurmaca arasındaki ayrım belki de bu noktada geçerlidir. Bir eserin "tarih" sayılabilmesi için "geriye dönüp araştırılacak ve yorumlanacak bir gerçekler bütünüünün olması zorunludur". (12)

Lodge, edebiyat'ın ucu açık bir sınıflandırma olduğunu kabul ediyor, ancak edebiyat-

at söylemine dahil edeceğimiz diğer söylemlerin edebiyat söyleminin parçası olma özelliklerinin onları edebiyat olmaya zorlaması gerekir diyor, okuyucunun bir eseri edebiyat olarak okumasının tamamlayıcı olacağına inanmakla birlikte, Sartre'ın Edebiyat Nedir? makalesinde ileriye sürdüğü gibi okur-yazar ikilisi edebiyat dediğimiz zihin ürününü ortaya çıkaracaktır diye ekliyor. (9)

Ancak, David Lodge bunu söylerken, Sartre'ın Edebiyat Nedir? makalesinde dile getirdiği yazar ve okur arasında bir "angagement" olması zorunluluğuna katılmaz. Ona göre böylesi bir "angagement" sanatçı yazarın özgürlüğünü kısıtlayıcıdır, onu anlaşılır olmaya zorlayacaktır, oysa edebi eserin anlaşılır olma zorunluluğu yoktur. T.S. Eliot'un diliyle "iyi şiir anlaşılmadan da iletişim kurabilendir". Önemli olan "edebiyat" diye tanımladığımız metinler bütününe tesadüfen oluşmadıkları ve de "edebiyat" yazma dürtüsünden kaynaklandıkları ve okuru da "edebiyat" olarak okumaya zorladıklarıdır. Bu görüş geçerli olduğu sürece "edebiyat" tanımının ucu açık olduğunu kabul edebiliriz diye bitiriyor Lodge. (8-9)

Amerikalı yazar, edebiyat eleştirmeni ve akademisyen J. Hillis Miller 2002 yılında yayımlanan "On Literature" (Edebiyat Üzerine) adlı kitabında edebiyat'ı ilgilendiren bir çok konuya değinir. Edebiyatı tanımlamaktan çok içinde bulunduğumuz çağda edebiyatın varlığını koruyup korumayacağı ve koruyacaksa bunu neden ve nasıl yapacağı konularını ele alır.

J. Hillis Miller'in edebiyat tanımı kısa ve net "edebiyat kültürel bir özelliktir"(1). Ona göre, edebiyat herhangi bir zamanda, herhangi bir yerde varlık gösteren herhangi bir insan kültürünün belirleyici bir özelliğidir. Edebiyatın çıkışı ve yükselişi nasıl matbaanın keşfi, okuma yazma oranında artış ve demokratikleşme süreçlerine koşut idi ise edebiyatın da gerilemesi, sonunun gelebileceği kaygısı veya gerçeği, bilgisayar ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeye koşut olmuştur diyor Hillis Miller (3-4). Edebiyat'ın sanal ortam karşısında gerilemesine karşın, hiçbir zaman yok olmayacağını da iddia ediyor. Çünkü diyor Miller, edebiyatın önemi gerçek dünyanın benzeri, kurmaca dünyalar yaratmasından kaynaklanmıyor, bir meta-dünya, bir hiper-gerçeklik yaratmasından kaynaklanıyor, yani dilin, sözcüklerin objeler olmadan, zihinde kalacak resimler, ifadeler, öyküler yaratabilmesindedir edebiyatın gücü ona göre. Edebiyat insanın görmediği, bilmediği dünyalar hakkında öyküler dinleme isteğine cevap verir. Bunu örneklemek için de İsviçreli Robensonlar öyküsünü ilk okuduğunda onda uyandırdığı duyguları dile getiriyor Miller. Öykünün sözlerinin göklerden bir yerlerden ellerine düştüğünü sandığını ve bunların onları hayal eden bir yazar tarafından kaleme alındığını öğrendiğinde müthiş bir düş kırıklığı yaşadığını anlatıyor. Yıllar sonra bu duygularım bana edebiyat'ın ne olduğunu ve neden vazgeçilemediğini anlamama yardımcı oldu diye ekliyor (15-19).

Ona göre, edebiyat insanların sözcük kullanma özelliğini sonuna kadar tüketen bir ortamdır, edebiyat'ı canlı tutan da dil'in kurmaca dünyalar yaratma ve yaşatma özelliğidir. Bugün tüm gününü bilgisayar oynayarak geçiren çocuklar, televizyon karşısından kalkmayan yaşlılar, hep bu edebiyat'ın verdiği var olmayan başka dünyalara kaçma isteğinin farklı şekilde süregeldiğine işaret ederler. (19)

Bu yazarların görüşlerinden nasıl bir sonuç çıkarmalı? Edebiyatın özellikle 21. y.y daki haliyle ucu açık bir kavram olduğunu kabul etmek çok yanlış olmasa gerek.Terry

Eagleton'un ortak değişmez değerleri ve iç özellikleri paylaşan eserler anlamında bir edebiyat tanımı olamayacağı yargısına da katılmamak mümkün değil. Yine Eagleton'un Edebiyat'a bakışımızda her zaman edebi değerlerden öte şeyler vardır ve bazı eserler edebiyat olma özelliği zorla verilir sözleri de göz ardı edilmemelidir. Eagleton'un bu sözleri kanımca çağımızın edebiyat yaşamında yer alan "best-seller" sınıflandırmasına yeniden bakmamızı sağlayabilir. Pek çok koşulda edebiyat olarak kabul etmeyeceğimiz bir çok yapıtı biz "best-seller" listelerine girdikleri zaman edebiyat olarak değerlendiriyoruz.

Bu konuda (her best-seller olan eseri küçümsemeden) bazı sorular sorulmalıdır diye düşünüyorum. Best-seller yani "çok satan" olmanın ölçütleri nedir? Her çok satan üstün bir edebi değer'e mi sahiptir? yoksa geniş kitlelere ulaştığı için mi best-seller olur ayrıca geniş kitleler hangileridir, kimlerden oluşur?. Best-seller yayıncıya belli bir takım mali olanaklar sağladığı için mi best-seller olur?. Best-seller yani çok satan ölçütü çok genel anlamda edebiyatçı ve yazarı nasıl etkilemektedir ve etkileyecektir?.

Kanımca edebiyatın geleceğini asıl tehdit eden Miller'in dediği gibi sadece "sanal" alanın gücü değil edebiyatın ve de sanatın ticari birer meta'ya dönüştürülmüş olmalarıdır. David Lodge'in herhangi bir eserin bize edebi eser olarak empoze edilmesine karşın bir eserin içindeki özelliklerin onu edebiyat yapması gerekir savını ileriye sürmesi pek de temelsiz olmasa gerek.

Edebiyat'la uğraşan bizler, şüphesiz hepimiz edebiyat'dan zevk alıyoruz. Edebiyat'dan aldığımız zevk öncelikle "dil"den aldığımız zevk'e çok bağlı. Gerek hikaye etmede, gerekse estetik ve sanatsal haz vermede dil'in, sözün büyü'nün edebiyat'ın vazgeçilmez çekiciliğini oluşturduğu kesindir. Ancak edebiyatın bizi çeken diğer yanının salt öykü dinleme veya kurmaca dünyalara kaçma isteği veya alışkanlığı olduğu sav'ı da belki de gerçeğin sadece yarısıdır. Kanımca edebiyatı çekici yapan bu kurmaca dünyaların kurmaca oluşlarından çok sayısız noktada hayatla-yaşamla kurdukları bağlardır. Estetik ölçütlerin dönem dönem değiştikleri hatta bir çoğunun sınıfsal ve ideolojik bakışın öğretisi oldukları doğrudur, ancak hangi estetik norm içerisinde ifade edilmiş olursa olsun, edebiyat bize dokunur, bazen acıtır, bazen mutlu eder bazen şaşırtır, ama ulaşır. 19. y.y. İngiliz şair ve düşünürü Mathew Arnold üst kültür edebi eserleri için "yeryüzünde en iyi ifade edilmiş en güzel düşüncelerinden oluşan eserler" demiş. Bu gün Arnold'un burjuva sınıfının ideolojik görüşünü yansıttığı için yadsınan bu sözleri, kanımca edebiyatı tanımlayabilecek önemli bir noktaya parmak basıyor, edebiyat hem estetik haz vererek hem de düşündürerek bize ulaşır diyor Arnold. Bunu en azından belli örneklerden yaşamayan edebiyat sever varmıdır acaba? Estetik değerler şüphesiz ki değişkendir, belki de hakim sınıfa ait olma açısından ideolojiktir, ancak Edebiyat'ın yaşama bakış getiren ve yaşamla kopmayan bağları en aykırı estetik biçem içerisinde bile vardır.

İşte T.S. Eliot'un "güzel"i yadsıyan kendine dikkati çeken dilinin oluşturduğu farklı estetik biçem'inden "Çorak Ülke" simgesi ile çağdaş dünyanın yansıması:

Hangi kökler kavrur, Hangi dallar büyür Bu taş yığımında?
Ey insanoğlu, Bilemez, kestiremezsin, çünkü bildiğin ancak

Bir kırık suretler yığındır güneşin kavurduğu,
Ne ölü ağacın gölge, ne cırcır böceğinin huzur
Ne de kuru taşın su sesi verdiği.
Yalnız Bu kızıl kayanın altı gölgelik (Gel, sığın gölgesine bu kızıl kayanın).
Ve ben sana öyle bir şey göstereceğim ki,
Ne seni sabahları izleyen gölgendir bu,
Ne de seni karşılamaya kalkan akşam ki gölgen ;
Sana korkuyu göstereceğim bir avuç tozda. (Çeviren: Cevat Çapan)

W. H. Auden'in şiir dilinin konuşma dilinden farklı olmaması görüşüyle dile getirdiği aşkı

Alla'sen Söyle Nedir Aşkın Aslı Astarı siirinden dinleyelim:

Gelsin ya, nasıl pat diye gelir mi dersin
Burnumu karıştırırken tatlı tatlı,
Ya tutar yatakta bastırırsa sabahleyin?
Talih bu ya, otobüste nasırıma basmalı!
Gelişi yoksa havalardan anlaşılır mı;
Selamı efendice mi yoksa gidermi aşırı,
Değiştirir mi dersin bir kalemle hayatımı?
Alla'sen söyle nedir aşkın aslı astarı! (Çeviren: Can Yücel)

William Carlos Williams'in görsel imgelere dayalı minamalist ifadesinden bir peyzaj ve natürmort karışımı tablo:

Kırmızı El Arabası

o kadar çok şey
bağlı ki
beyaz tavukların
yanında
yağmur sularıyla
parlayan
kırmızı bir el
arabasına (Çeviren: Cevat Çapan)

Edebiyat hep yaşama dokunur ve her söz bu sebepten farklı şekillerde bize ulaşır ve edebiyat Hillis Miller'in dediği gibi bu çağda da devam edecekse, bu sebepten edecektir. Ama bu da edebiyat nedir tartışmasında belki de bizleri yeniden başa, ilk kareye döndürecektir.

KAYNAKÇA VE NOTLAR:

- 1- Çağdaş Dünya Şiiri Antolojisi: Hazırlayanlar, Cevat Çapan, Eray Canberk, Erdal Alover. Adam Yayınları, İstanbul, 1988.
(Metinde kullanılan çeviri şiirler bu kitaptan alınmıştır)
- 2- Eagleton, Terry. Literary Theory: An Introduction. (Introduction: What is Literature?). Blackwell, Oxford, 1983.
- 3- Millar, J. Hillis. On Literature. (One: What is Literature?) Routledge. London, 2002
- 4- Lodge, David. The Modes of Modern Writing. (Part One: What is Literature?) Arnold. London, 1977.